

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Бадікова Н.О.

аспірант,

Інститут філології

Національного університету імені Тараса Шевченка

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ІМЕННИКОВИХ ТА ПРИСЛІВНИКОВИХ КВАНТИФІКАТОРІВ ЯК ДЕТЕРМІНАТИВІВ, ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ТА ПЕРЕКЛАДАЧІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ФРАНЦУЗЬКУ ЯК ДРУГУ ІНОЗЕМНУ

Квантифікатори – це слова, що виражають кількість, точну чи неточну. У французькій мові до них належать кількісні числівники (кількісні прикметники, згідно французької класифікації), неозначені, питальні та окличні детермінативи, прикметники *différents*, *divers*, *plusieurs* у ролі детермінативів, символи *x* та *n*, а також іменники та прислівники, які виражають кількість [3, §589]. У підручниках з французької мови, навіть у вітчизняних граматиках не оперують поняттям «квантифікатори», і подаються вони поступово, розчинені в різних граматичних темах. Для досліджень ми обрали передусім підгрупу квантифікаторів-іменників, оскільки вони часто не асоціюються з показниками кількості, а тому трапляється найбільше помилок у вживанні чи невживанні артикля після них. Ми додали до цієї групи детермінативи-прислівники, оскільки в іменниках, що вживаються після них (крім прислівника *bien*), як і після майже всіх іменників-квантифікаторів, відсутній артикль, натомість вони поєднані прийменником *de*. Зауважимо що всі інші квантифікатори поєднані з іменником прямо, без прийменника. Тому ці дві підгрупи часто подають разом. Інформацію про них ми знаходимо у розділах про опущення чи заміну французького артикля, однак вважаємо, що вияснення причин такої заміни та розставлення акцентів допоможе краще і назавжди засвоїти цю тему. Ми вибрали цільовою аудиторією філологів та перекладачів, що вивчають французьку як другу іноземну, оскільки майбутні фахівці, для яких вона є першою мовою, вже володіють цією темою, а від інших ця група відрізняється тим, що здатна більш інтенсивно й об'ємно засвоювати матеріал.

Перш за все ми поставили собі запитання, чому перед іменниками, які вживаються після квантифікаторів, стоїть прийменник *de*, та відсутній артикль. Ми розглянули це питання з граматичної, синтаксичної та семантичної точки зору і знайшли наступне пояснення. Іменник, який іде після іменника і вживається без артикля, виконує функцію додатка іменника¹, що, у свою чергу, згідно інших наших досліджень, прирівнюється до означення *i*, в основному у випадку іменників-неквантифікаторів, перекладається прикметником. Відтак, словосполучення *un essaim d'abeilles* можна перекласти як бджолиний рій. Однак коли ми говоримо про кількість чогось, ми можемо акцентувати або на кількості, або на іменнику, а кількість при цьому йде як додаткова характеристика. Тому можна перекласти попереднє словосполучення як рій

¹ <http://la-conjugaison.nouvelobs.com/regles/grammaire/les-autres-complements-237.php>

бджіл. Найчастіше ми акцентуємо саме на іменник, проте коли квантифікатором є також іменник, це не стільки очевидно. Іменник не є детермінативом за природою, але він може відігравати роль кількісного детермінатива іншого іменника у випадку з квантифікаторами, при зміщенні смислового ядра словосполучення. Стосовно прийменника *de* може бути кілька пояснень, у будь-якому разі, він займає тут своє законне місце: і як той, що означає присвоєння чи походження; що передає родовий відмінок; і тому, що французьким іменникам між собою не характерно поєднуватися без нічого між ними, крім прикладки із власними назвами. Нам важливо пояснити, що в конструкції «іменник + прийменник *de* + іменник без артикля» перший з іменників, якщо він квантифікатор, виступає в ролі детермінатива до другого іменника.

Кожна методика навчання має 2 основні частини – подача матеріалу та комплекс вправ для його засвоєння. Для подачі матеріалу ми виділили 5 підгруп іменників, які виражають кількість: іменники-одиниці міри; іменники-ємності; іменники-частинки; іменники із приблизною кількістю, утворені на основі числівників; колективні іменники, які здебільшого виражають згрупування людей чи тварин, але може йтися і про неживі об'єкти (*une pile de livres* – стос книг). Це допоможе краще їх запам'ятати.

До квантифікаторів також відносяться і деякі прислівники, після яких іменник аналогічно вживається без артикля (*beaucoup de médecins* – багато лікарів, *assez de temps* – достатньо часу, *suffisamment de moyens* – достатньо засобів, *tellement d'inspiration* – стільки натхнення), у тому числі прислівники ступеня (*plus d'amis* – більше друзів, *moins de voitures* – менше машин) [3, §626]. У такому разі іменники без артикля є додатками прислівників.

Пропонуємо таку таблицю, для демонстрації цієї категорії:

Прислівники		Колективні іменники	
<i>peu de gens</i>	мало людей	<i>un groupe d'étudiants</i>	група студентів
<i>assez d'argent</i>	достатньо грошей	<i>un tas de livres</i>	купа книг
<i>beaucoup de patience</i>	багато терпіння	<i>un troupeau de vaches</i>	стадо корів
<i>plus de temps</i>	більше часу	<i>un nuage de moustiques</i>	хмара комарів
<i>moins de voiture</i>	менше машин	<i>un banc de poissons</i>	косяк риб
<i>autant de cadeaux</i>	стільки ж подарунків	<i>une rame de papier</i>	стос паперу
<i>trop d'épices</i>	надто багато спецій	<i>une pincée de sel</i>	дрібка солі
<i>un peu de fromage</i>	трохи сиру	<i>une foule de jeunes</i>	натовп молоді
Іменники-одиниці міри		Іменники із приблизною кількістю	
<i>un kilo de pommes</i>	кілограм яблук	<i>une dizaine d'oeufs</i>	десяток яєць
<i>un mètre de tissu</i>	метр тканини	<i>une douzaine de robes</i>	дюжина платтів
<i>un kilomètre de route</i>	кілометр дороги	<i>une trentaine d'années</i>	близько 30 років
<i>un litre de jus</i>	літр соку	<i>une centaine de gens</i>	сотня людей
Іменники-ємності		Іменники-частини	
<i>un verre d'eau</i>	склянка води	<i>un morceau de pain</i>	шматок хліба
<i>une tasse de café</i>	чашка чаю	<i>un fragment de second</i>	доля секунди
<i>une assiette de légumes</i>	тарілка овочів	<i>un quartier d'orange</i>	долька апельсина
<i>une bouteille d'huile</i>	пляшка олії	<i>une gousse d'ail</i>	зубець часнику
<i>un carton de jouets</i>	ящик іграшок	<i>une tranche de jambon</i>	скибка шинки

Для обов'язкового засвоєння пропонуємо ілюстративну подачу матеріалу, фрагменти якої подаємо нижче:

			
un morceau de fromage	un bocal de confiture	une botte de radis	une barquette de salade
			
un paquet de pâtes	un pot de crème fraîche	une tablette de chocolat	une briquette de jus

Демонстрація цієї граматичної теми відбувається на продуктах харчування, тому що ця тема відповідає сфері вжитку квантифікаторів, і є більш уживаною і кориснішою та менш складною, ніж, скажімо, колективні іменники на позначення згрупованих тварин, враховуючи, що студенти на попередніх заняттях вже вивчили продукти харчування. Вважаємо необхідним комплексний підхід у розробці вправ, тобто слід взяти до уваги вправи, де студенти не лише засвоюватимуть новий, цей та паралельний матеріал, але й повторюватимуть попередній лексичний і граматичний. Ось приклад опори для вправи такого типу – рецепт однієї з найпопулярніших французьких страв:

Tomates farcies¹

Nombre de personnes : 6/ Préparation : 20 minutes/ Cuisson : 1h

Ingrédients	Préparation
750 g de chair à saucisse 6 tomates (ou 12 petites) 5 oignons 6 gousses d'ail thym persil beurre poivre	1. Eplucher et hacher les oignons. Eplucher et hacher les gousses d'ail. 2. Mettre la moitié des oignons dans la chair à saucisse. Ajouter l'ail, le sel, le poivre et un peu de persil. 3. Couper le haut des tomates et les vider. Poivrer et saler l'intérieur. Mettre la farce à l'intérieur et remettre les chapeaux. 4. Mettre le reste des oignons dans un plat avec la chair des tomates. 5. Mettre les tomates farcies dans le plat. Parsemer d'un peu de thym et mettre une noisette de beurre sur chaque tomates. 6. Faire cuire au four chaud à 180°C (thermostat 6) pendant 1 heure environ. 7. Servir avec du riz.

На такій вправі можна додатково пояснити різницю вживання різних видів артикля; потренуватися у вживанні наказового способу; потренуватися ставити запитання; підкреслити вживання прийменників тощо.

Ось фрагменти лексичних вправ, які є одними із найефективніших:

Залиште по 2 варіанти можливих словосполучень, решта викресліть:	Поєднайте дві частини:	
1. une boîte de vinaigre/ sardine/ gâteau/ bonbons. 2. une tasse de vin/ café/ champagne/ tisane. 3. une carafe d'huile/ eau/ oeufs/ armagnac. 4. une brique de lait/ sucre/ thé/ soupe.	1. un bouquet 2. un flocon 3. un sachet 4. un tube 5. un paquet 6. une paire 7. une boîte 8. une dizaine 9. une collectio 10. une série	a. de café b. riz c. d'oeufs d. de bonbons e. de romans f. de roses g. de timbres h. de parfum i. de dentifrice j. de chaussures
Вставте необхідні кількісні прислівники:		
Pour être en bonne santé il faut manger _____ de légumes, _____ de protéines, _____ de sel. Il faut boire _____ d'eau, _____ d'alcool, _____ de jus de fruits.		

У багатьох некомунікативних лексичних вправах ми розмежуємо чоловічий і жіночий ріж іменників для кращого запам'ятовування та свідомо залишаємо кілька невідомих слів, щоб спонукати студентів до користування словниками, краще електронних, як АBBYY Lingvo x 3, для економії часу.

У формуванні комунікативної компетентності ми надаємо перевагу підходу «знизу вверх» [1, с. 318]. Приклади навчання діалогічних єдностей:

Exemple : mettre + de sel dans la soupe - Est-ce que je mets assez de sel dans la soupe ? - Non, il manque de sel. - Eh bien, il faut en mettre plus. mettre + de sucre dans ton thé. mettre + de viande hachée dans les tomates.	Exemple : manger/2/chocolat - Combien de chocolat manges-tu ? - J'en mange deux tablettes par jour. - C'est trop ! Tu dois en manger moins. manger/5/gateaux boire/3/vin
--	---

У такій вправі ми можемо водночас із квантифікаторами відпрацьовувати безособові конструкції il y a, il faut, il manque, il reste, займенник en.

Слідуючи принципу комплексного підходу та відповідності цільовій аудиторії, пропонуємо включити цю тему в курс на 17-20 занятті.

Для правильної побудови конструкцій із квантифікаторами потрібно знати ще дві речі: винятки та правила узгодження дієслова в числі, оскільки колективний іменник неоднозначно передає категорію числа. Винятками тут є іменники la plupart = la majorité (більшість), la moitié (половина), une partie (частина), le reste (все/всі решта) та прислівник bien (чимало), після яких потрібно вживати артикль [2, с. 25], однак їх, як і узгодження в числі колективних іменників пропонуємо перенести на наступні заняття.

Список використаних джерел:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Попова И. Н. Казакова Ж. А. Грамматика французского языка. Практический курс: Учебник для институтов и факультетов иностранных языков – изд. 6-е стереотипное. – М: NESTOR ACADEMIC PUBLISHERS, 1999. – 480 с.
3. GREVISSE, Maurice, GOOSE, André (2017). *Le bon usage*. De Boeck Duculot. – книга-електронна програма онлайн (<http://www.lebonusage.com/>).

Бившева Т.Ф.*викладач методист;***Погода О.В.***старший викладач,**Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»***ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ З МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

Суттєві зміни у соціальному, економічному та політичному житті України зумовили переосмислення музичного мистецтва в цілому. У наш час постала проблема радикальної перебудови у сфері музичного навчання та виховання. Тому однією з основних проблем, яка в наш час турбує багатьох вчених, є проблема формування творчого мислення майбутніх учителів музики. У сучасній педагогіці проблема розвитку творчого мислення є однією з найактуальніших.

Її вивченню присвячено роботи таких вчених як Г.С. Костюк, Д.Ф. Ніколенко, А.В. Петровський та інші. Ці автори дають визначення таким явищам, як «творче мислення», «пізнавальна творчість», які утворюються від слова «творити», що в загальновідомому розумінні означає «знаходити та створювати щось таке, що не зустрічалося у минулому досвіді – індивідуальному або суспільному».

Метою дослідження є узагальнення засобів та принципів розвитку творчого мислення майбутніх вчителів засобами музичного мистецтва.

У науці творчість досліджується як вид діяльності, процес і продукт. Як відомо, існують види діяльності, які здійснюються стандартно, але, в які з ініціативи виконавця може вноситися творче начало – вдосконалення способу діяльності, винахід і т.д. Творче мислення являє собою особливий щабель музичного мислення. Музично-інтелектуальні процеси на цьому рівні характеризуються переходом від репродуктивних дій до продуктивних, від відтворюючих до творчих. На нашу думку доцільно узагальнити основні засоби розвитку творчої діяльності майбутніх педагогів з фортепіано (табл. 1).